

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.207.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16101 Pani Posłanki Iwony Kozłowskiej wraz z grupą posłów, w sprawie praktycznego funkcjonowania systemu świadczenia wspierającego oraz skutków przyjętych kryteriów oceny poziomu potrzeby wsparcia dla osób z niepełnosprawnością słuchu, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W aktualnym stanie prawnym przepisy dotyczące ustalania poziomu potrzeby wsparcia, standardy oraz szczegółowy sposób postępowania przy wydawaniu decyzji w tym zakresie regulują przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.) i przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz.U. z 2023 poz. 2581).

Zgodnie z treścią art. 4b ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, potrzeba wsparcia jest następstwem braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej. Przy ustaleniu potrzeby wsparcia bierze się pod uwagę, adekwatnie do wieku oraz rodzaju niepełnosprawności, zdolność danej osoby do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, a także rodzaj wymaganego wsparcia z uwzględnieniem czasu niezbędnego do wykonania tych czynności oraz konieczności wsparcia przez inną osobę lub technologię wspomagającą w celu zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby z niepełnosprawnością.

Oceny poziomu potrzeby wsparcia dokonują składy ustalające, złożone z odpowiednio przeszkolonych i przygotowanych specjalistów. Parametrem liczbowym określającym miarę niezbędnego dla danej osoby wsparcia jest poziom potrzeby wsparcia. Zgodnie z treścią art. 4b ust. 3 ww. ustawy, poziom potrzeby wsparcia ustala się w wartościach punktowych, w skali od 0 do 100. Z kolei § 5 ust. 1. rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia stanowi, że skład ustalający, w jednym miejscu i czasie, określa poziom potrzeby wsparcia przy zastosowaniu formularza ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności. Czyni się to na podstawie: obserwacji, wywiadu bezpośredniego, oceny funkcjonowania, a także informacji wskazanych przez osobę, której dotyczy orzeczenie w kwestionariuszu samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem. Potrzebę wsparcia ustala się w odniesieniu do 32 zdefiniowanych w rozporządzeniu czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, stanowiących zestaw uniwersalnych aktywności człowieka i opracowanych w oparciu o składnik drugi „Aktywności i uczestniczenie” Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF). Zgodnie z § 11 ust. 4 rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla każdej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania – jeżeli dana osoba nie jest zdolna

samodzielnie ich wykonać – określa się rodzaj i częstotliwość niezbędnego wsparcia, do których przypisana jest wartość punktowa. Zgodnie z § 11 ust. 9 rozporządzenia, ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w odniesieniu do danej czynności dokonywane jest w oparciu o algorytm przewidujący, iż wartość punktową potrzeby wsparcia ustala się jako iloczyn współczynnika określającego zdolność do samodzielnego wykonywania czynności, rodzaju wymaganego wsparcia, współczynnika jego częstotliwości i wagi przypisanej do czynności. Uzyskany poziom potrzeby wsparcia wyraża wartość punktowa stanowiąca sumę 25 najwyższych iloczynów ustalonych dla czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania.

Standardy ustalania poziomu potrzeby wsparcia są jednolite w odniesieniu do wszystkich osób ubiegających się o wydanie decyzji w tej sprawie, w tym również do osób z dysfunkcjami narządu słuchu. Ponieważ wskazane akty prawne ustalają obowiązujące wzorce prawidłowego postępowania w sprawach o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, postępowania nie są uznaniowe ani dowolne, a rozstrzygnięcia podejmowane zawsze w oparciu o aktualny stan faktyczny dotyczący funkcjonowania danej osoby. W ocenie poziomu potrzeby wsparcia uwzględniane są wszystkie aspekty funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością i brane pod uwagę wszystkie rodzaje niepełnosprawności (fizyczna, psychiczna, intelektualna oraz sensoryczna) obniżające autonomię osoby. Ustalony poziom potrzeby wsparcia dotyczy potrzeby pomocy będącej następstwem naruszonej sprawności organizmu. Nie ma zatem potrzeby stosowania osobnej skali oceny w odniesieniu do konkretnych schorzeń lub niepełnosprawności.

W przypadku osób z niepełnosprawnością sensoryczną (osób głuchych), zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia, przy ocenie zdolności do samodzielnego wykonywania czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem bierze się pod uwagę, adekwatnie do wieku i w zakresie niepełnosprawności sensorycznej, możliwość odbierania, przekazywania, przetwarzania i interpretowania zewnętrznych bodźców sensorycznych. Ocena potrzeby wsparcia uwzględnia rzeczywisty wpływ ograniczeń wynikających z patologicznego zaburzenia lub utraty określonych struktur lub funkcji fizjologicznych w organizmie człowieka. Potrzebę wsparcia ustala się w zawsze odniesieniu do wszystkich 32 czynnościach związanych z obszarami codziennego funkcjonowania przy czym należy pamiętać, że ustalenie w odniesieniu do danej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania określonego rodzaju wsparcia może nastąpić tylko po spełnieniu przesłanek kwalifikacji do danego rodzaju wsparcia, o których mowa w § 11 ust. 5 ww. rozporządzenia.

Informuję, że w „Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności” zbierane są jedynie dane dotyczące liczby decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia w odniesieniu do osób z ustalonymi symbolami przyczyny niepełnosprawności, bez rozróżnienia na poszczególne jednostki chorobowe wchodzące w zakres danego symbolu. Stosownie do § 32 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857 z późn. zm.) zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu oznacza się symbolem przyczyny niepełnosprawności O3-L. Według stanu na 31 marca 2026 r. liczba wszystkich decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia wydanych w odniesieniu do osób z ustalonym w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności symbolem przyczyny niepełnosprawności O3-

L to 27 786, z czego liczba decyzji z ustaloną punktacją na poziomie poniżej 70 punktów wynosiła 10 512.

Zapewniam, że kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzega problemy i wyzwania, z którymi mierzą się w codziennym życiu osoby cierpiące na dysfunkcję narządu słuchu oraz ich rodziny. W celu zapewnienia jak najlepszych warunków organizacyjnych i merytorycznych w procesie wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w sposób ciągły prowadzony jest nadzór Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nad jednostkami orzeczniczymi, obejmujący w szczególności przypomnienie o konieczności podejmowania działań organizacyjnych zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia.

Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace związane z przeglądem stosowania przepisów ustawy oraz standardów, o których mowa w art. 4b i ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przepisów wydanych na podstawie art. 6b⁶ ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia. Pracownicy Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na bieżąco monitorują też proces wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia oraz prowadzą szkolenia dla członków wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności objętych nadzorem Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w tym pełnienia przez członków zespołów powierzonych im funkcji z najwyższą starannością, tak aby wymagane prawem poszczególne czynności były wykonywane z zachowaniem najwyższych standardów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/